

30 maart 2026 Erfgoed | historie Muziek *reacties: 0*

'Ellen licht' is een liefdevol muzikaal portret van een veerkrachtige moeder

Ad en Coen Grooten maakten een muzikale voorstelling over hun moeder die als kind in een Japans interneringskamp belandde. Na haar overlijden vonden zij dozen met brieven, foto's, en dergelijke die haar ware geschiedenis onthulden. De productie 'Ellen licht' is een liefdevol, ontroerend muzikaal portret van hun moeder die ondanks haar traumatische jeugd positief in het leven stond.

door **Emmanuel Naaijken** • familiefoto's > **Ad Grooten**

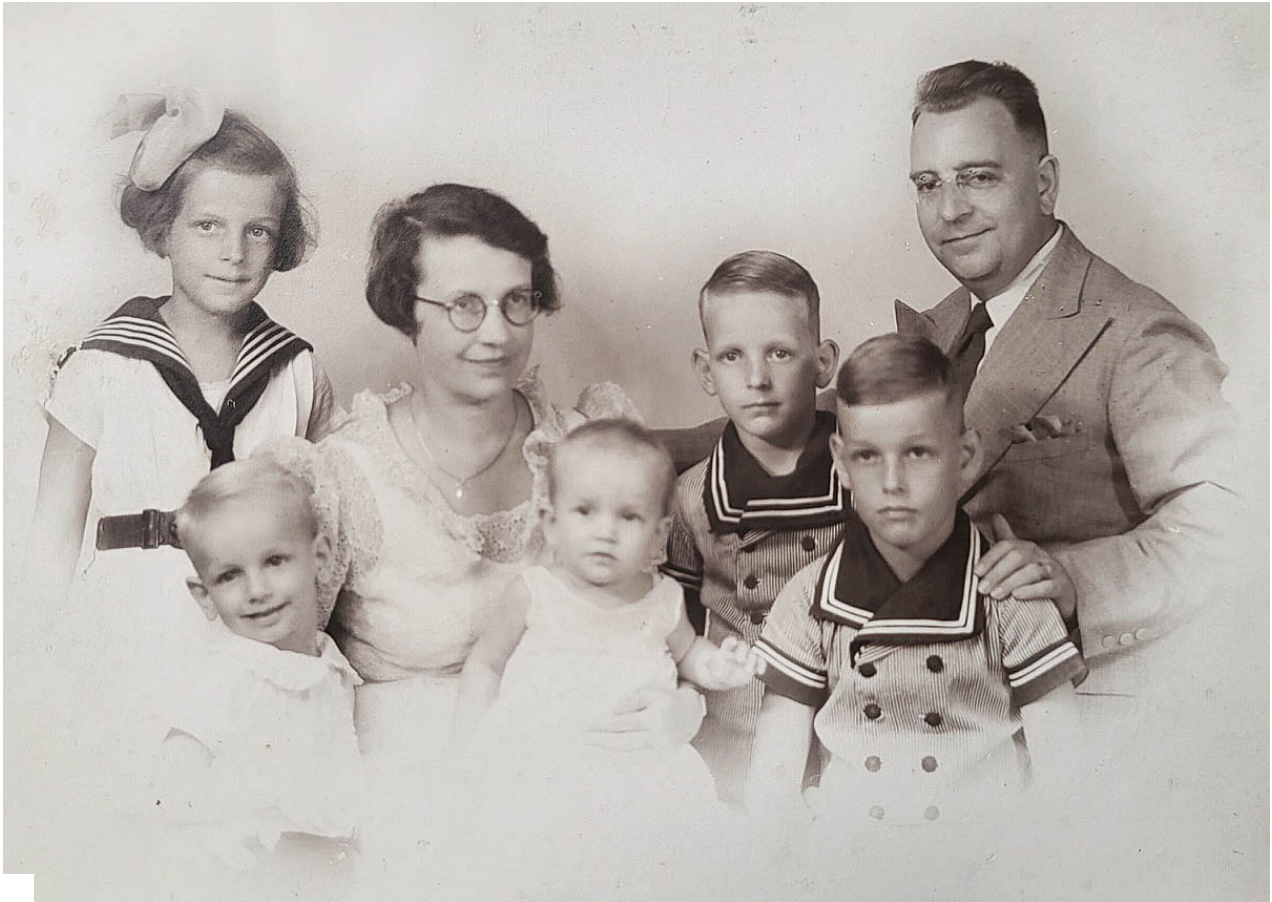
Je beide ouders zijn op een gezegende leeftijd overleden, tal van herinneringen komen langs. Maar na een tijdje begint het te knagen. Weet je als kind eigenlijk echt wie ze waren, wat ze in hun leven hebben meegemaakt? Er zijn nog zoveel vragen die naar boven komen. Onopgeloste familiegeheimen ... Nog talloze vragen die je met je ouders zou willen bespreken. Een herkenbaar verlangen van veel kinderen van wie de ouders zijn overleden.

Ellen als jong meisje

Ja, anekdotes genoeg in een familie. Hilarisch soms en omgeven met een mist om het zicht te onttrekken aan het drama dat achter die anekdote schuilgaat. Zo ging het ook thuis bij Bosschenaar Ad Grooten (1962). Zijn moeder Ellen Grooten-Asselbergs (1930-2012) groeide als kind op in 'Ons Indië'. Toen de Japanners in

hun man en vader. Daar moesten ze alle omkeringen en geweld doorstaan zoals die al in veel publicaties en documentaires zijn beschreven. In een van de kampen sterft eerst haar jongste zusje, later ook haar moeder.

Het gezin Asselbergs, omstreeks 1940.

Traumatische jeugd

Ellen had dus een traumatische jeugd. Maar als zij later aan haar kinderen over die periode vertelde, kwam de tijd in de kampen maar mondjesmaat aan bod. 'Alleen de anekdotes over de luchtige momenten, die er in die wrede jaren zeker ook waren, werden vaak herhaald. Ziedaar: mijn moeder in een notendop', schrijft Ad Grooten in het boek **Ellen licht. Het masker van het kampkind**.

In het boek schetst hij op basis van gedegen onderzoek op boeiende wijze de levensgeschiedenis van zijn moeder die zo was

omstandigheden in Nederlands-Indië, de koloniale verhoudingen, het leven van alledag. En hij plaatst het latere leven van zijn moeder in de context van een veranderende samenleving. Hij stelt zichzelf vragen hoe wij, de volgende generatie, omgaan met onrechtvaardigheid en racisme.

Boek en muzikale theatervoorstelling

Grooten speelde al langer met het idee om een boek en een muzikale theatervoorstelling te maken over zijn moeder. Maar door zijn drukke leven als liedjesschrijver en muzikant – hij is onder meer lid van het roemruchte Pater Moeskroen en Mannen van Naam – kwam het er lange tijd niet van. Totdat covid de wereld platlegde. Toen dook hij toch maar eens in de dozen van zijn moeder die op zolder stonden te verstoffen.

Ad Grooten. Foto > Cindy Langenhuijsen

Wat hij daarin aantrof is ongekend: brieven, ansichtkaarten, telegrammen, kindertekeningen en veel meer. Materiaal uit de periode voor, tijdens en kort na de Tweede Wereldoorlog.

Waaronder ook tal van brieven die zijn oma Noortje schreef tijdens haar verblijf in de kampen. Brieven die een persoonlijk en vaak hartverscheurend relaas bevatten. Daarnaast kan Grooten voor zijn boek putten uit de herinneringen aan de oorlog die zijn moeder op latere leeftijd op schrift zette, totdat Alzheimer daar een eind aan maakte. Maar wonderlijk genoeg kreeg ze toen een opgeruimd

Het veerkrachtige kampkind

Tegelijk met de verschijning van het boek ging ook een muziektheatervoorstelling met bijna dezelfde titel 'Ellen licht. Het veerkrachtige kampkind' in première. Op het podium gebracht door Ad en zijn broer Coen (1970), beide begaafde multi-instrumentalisten. Toetsenist en bassist Jeroen Habraken maakt het trio compleet. De voorstelling volgt het boek in grote lijnen, verpakt in achttien liedjes. Variërend van melancholisch tot uitgelaten, van sfeervolle, ingetogen luisterliedjes tot stevige pop en zelfs een ingenieus rapnummer (Coen is een befaamde rapper). Tussen de liedjes door kleurt Ad Grooten met anekdotes het levensverhaal van zijn moeder verder in. Op een groot scherm op de achtergrond verschijnen foto's, brieven en filmpjes die muziek en tekst ondersteunen.

Ad Grooten & De Grote Broers, met van links naar rechts Coen Grooten, Jeroen Habraken en Ad Grooten. Ingelijst: de 6-jarige Ellen op Borneo. Foto > Gerrie van Dongen

Het verhaal wordt chronologisch verteld en de bezoeker krijgt bijvoorbeeld een overzicht te zien van verre adellijke voorouders zoals sultan Pakubuwono de Vierde: Ad en zijn broer hebben ook Indonesisch en Schots bloed door hun aderen stromen. Dat gegeven inspireerde de broers tot een hilarisch lied waarbij Ad een doedelzak bespeelt.

Ellen bij de padvinderij in Batavia, 1947.

Na de oorlog ging moeder Ellen in Nederland wonen, half wees en met een vader die door zijn eigen trauma van haar was vervreemd. Ze kon niet aarden in haar nieuwe thuisland en verhuisde in 1957

Koloniale oorlog

Vader Tom heeft eveneens een verleden in Indonesië. De regering stuurt hem in 1949 als dienstplichtig militair naar de Oost, waar Nederland een zogeheten 'politie actie' voerde, eufemisme voor een koloniale oorlog. Nederlandse troepen vochten tegen Indonesiërs die na eeuwen onderdrukking naar vrijheid snakten. In zijn dagboek, waaruit zoon Ad citeert, maakt hij gewag van het misdadig gedrag van sommige van zijn strijdmakers. Zelf neemt Tom zich voor niemand te doden. 'Ik vind het verdrietig om te lezen hoe mijn eenentwintigjarige vader, eigenlijk een jongen nog, worstelt met zijn gevoelens', schrijft Ad.

Op Curaçao bloeit Ellen helemaal op, het klimaat en de sfeer doen haar denken aan haar jeugd in Nederlands-Indië. Maar aan dat geluk komt abrupt een eind als arbeiders van Shell massaal in opstand komen. Voor het gezin – in het bijzonder voor moeder Ellen – voelt de situatie dan zo bedreigend dat het overhaast de biezen pakt en terugkeert naar Nederland.

Coen en Ad Grooten. Foto > Cindy Langenhuijsen

Ad Grooten & De Grote Broers – zoals het trio heet – hebben van hun familiegeschiedenis een invoelende, zo nu en dan ontroerende voorstelling gemaakt. Ze nemen de bezoeker mee in het levenspad van hun moeder dat is getekend door vreugde en veerkracht, maar ook diep verdriet. Soms is het een feest van herkenning, want er passeren ook gebeurtenissen die zich in alle families voordoen.

Voldoende lichtheid, humor en hoop

maag ligt. Er zit voldoende lichtheid, humor en hoop in waardoor de voorstelling goed is te verteren. Hoewel het een mooie totaalvoorstelling is, toch nog een opmerking over de regie, of liever het gemis daaraan. Een regisseur had het geheel nog meer kunnen stroomlijnen en wat onduidelijkheden in de presentatie kunnen voorkomen.

Zo valt bijvoorbeeld ineens zonder enige toelichting de naam Soekarno, alsof de toeschouwer zijn Wikipediakennis paraat heeft. Ander voorbeeld: de opstand van arbeiders op Curaçao, dat ging over meer dan ontevredenheid. Het was ook een protest tegen racisme en discriminatie, tegen een eeuwenlange overheersing door Nederlands gezag. Die parallel met geschiedenis van Nederlands-Indië wordt op het podium niet zichtbaar gemaakt. Maar het zijn slechts details in een voorstelling die de bezoeker op het puntje van zijn stoel laat zitten.

Ad Grooten & de Grote Broers in de voorstelling *Ellen licht. Het veerkrachtige kampkind*. Foto > Cindy Langenhuijsen

‘Ellen licht. Het veerkrachtige kampkind’, door Ad Grooten & de Grote Broers (Coen Grooten en Jeroen Habraken). Gezien: Cultureel Centrum Elckerlyc Hilvarenbeek, 31 januari 2026.

**Ad Grooten, *Ellen licht. Het masker van een kampkind*.
Hilversum: Verloren 2025, 192 pp., ISBN 978-94-6455-203-4, pb.,
€ 23,00.**

De voorstelling is te zien:

**Dinsdag 14 april 2026 • Roosendaal, Schouwburg de Kring
Zondag 19 april 2026 • Amsterdam, Theater de Richel**

BRABANT CULTUREEL

(speciale voorstelling in het kader van de Dodenherdenking)

Donderdag 7 mei 2026 • Dussen, Kasteel Dussen

Vrijdag 25 september 2026 • 's-Hertogenbosch, Verkadefabriek

ELLEN LACHT - Ad Grooten & de Grote Broers

Ad Grooten

Bekijken op

Een album met de liedjes uit de voorstelling is in de maak. De teksten zijn nu al te lezen op www.adgrooten.nl

Meer over Nederlands-Indië op **Brabant Cultureel**

© Brabant Cultureel 2026

Deel dit artikel:

Ad Grooten, Coen Grooten, familiegeschiedenis,
interneringskamp, muzikale theatervoorstelling, Nederlands -
Indië, trauma

Geef een reactie

Je e-mailadres wordt niet gepubliceerd. Vereiste velden zijn gemarkeerd met *

Reactie *

Naam *

E-mail *

Reactie plaatsen

Naar de voorpagina